

Berättelse öfver en resa i entomologiskt syfte till mellersta Sverige sommaren 1907

af

S. BENGTSSON.

Härmed får jag vördsamt afgifva *berättelse öfver* den *resa* inom landet, som jag med understöd af K. Akademien sattes i tillfälle att företaga under sistlidne sommar *för studium af insektgrupperna Ephemérider och Plecopterer*.

Resan utgjorde ett led i den serie af undersökningar, som jag under de senare åren, i väsentlig mån med K. Akademiens välvilliga understöd, ägnat åt nämnda båda djurgrupper, och afsåg närmast att söka utröna faunan inom det i djurgeografiskt hänseende intressanta område af vårt land, som kan sägas beteckna gränsen för många sydligare arters utbredning mot norr och för de alpina formernas mot söder.

Jag anträdde resan den 14 juni med Dalsland, Åmåls-trakten, som närmaste mål. Här hade jag enligt den uppgjorda planen ämnat uppehålla mig endast någon dag, men den alltjämt kalla och regniga väderleken tvang mig att i förhoppning på ett snart inträffande omslag stanna kvar här till den 25 juni. Utvecklingen var här på orten i år ovanligt sen, fruktträden stodo ännu nära midsommar i blom — 3 à 4 veckor senare än vanligt — och af utslagen klöfver, blåklint m. m. sågs ännu ingenting. — Talrika exkursioner gjordes i omgifningarna utmed Vänern o. s. v., men fångsten blef gifvetvis klen. Af arter, som anträffades, förtjäna nämnas den eleganta *Heptagenia sulphurea* MÜLL, som för WALLENGREN¹ var bekant endast från Skåne, *Ephemerella ignita* PODA (okänd för WALLENGREN såsom svensk), hvilken jag i

¹ H. D. J. Wallengren, Skandinaviska halföns Ephemérider. Entom. Tidskr. 1882 pag. 177.

öfrigt endast tagit i Skåne och Småland, samt den lilla *Cænis dimidiata* STEPH. som jag på hela resan iakttog blott här.

Det ogynnsamma vädret höll emellertid i sig. Ett uppskof med resans fortsättande kunde dock nu ej längre ifrågakomma, hvarför jag afreste den 25 juni till Kristinehamn, där jag efter aftal sammanträffade på e. m. samma dag med min reskamrat under den återstående färden, Fil. Kand. Helge Rosén, hvilken, äfvenledes i entomologiskt syfte, för studerande af Florvingar och Odonater, ämnade besöka samma trakter som jag.

Redan följande morgon bröto vi upp — under hällregn — och ställde färden på Mora-Vernamo järnväg till Lesjöfors i Rämens socken i nordöstra Värmland. Denna trakt och dess insektfauna har, som bekant, varit föremål för undersökning från prof. P. F. WAHLBERGS sida, hvilken vistades här sommaren 1852 och derunder lyckades påvisa ej så få lappländska element i den samma, särskildt beträffande Diptera¹, och det var ej minst af sådan anledning, som ett besök å denna plats stod såsom ett önskemål för oss. Jordmånen utgöres här hufvudsakligen af torfmylla med den för myrmarker karakteristiska, men enformiga vegetationen: *Rubus chamæmorus*, *Andromeda polifolia*, *Betula nana* o. s. v. Tyvärr var vädret under nästan hela tiden, vi här uppehölo oss, (²⁶/₆ — ¹/₇) synnerligen ogynnsamt, med ett ideligt regnande — blott en dag bjöd på verkligt soligt och varmt väder — hvarför skörden blef tämligen mager. Af mer nordiska och af prof. WAHLBERG anmärkta eller eljes anmärkningsvärda former, som jag träffade, kunna nämnas: *Podabrus alpinus* PAYK., *Lina lapponica* L. och *cuprea* F., *Cryptocephalus coryli* L., *Hippodamia 7-maculata* DE GEER. *Bombus scrimshiranus* K. och *soroensis* F. m. fl. medan jag af Tabaniderna, hvilken grupp WAHLBERG särskildt fann här uppträda med talrika nordliga arter, endast lyckades öfverkomma *Tabanus borealis* F. och *tropicus* L. Af insekter, hvilkas fullständiga saknad här frapperade mig, vill jag anföra *Coenonympha hero* L., som jag på vidt skilda lokaler i Värmland träffat flygande vid just denna tid, i slutet af juni och början af juli, såsom en af de allmännaste dagfjärilarne, samt humlorna *Bombus distinguendus* MOR. och *variabilis* SCHMIED., om hvilkas före-

¹ P. F. Wahlberg, Lappska insekters nedstigande till Vermland. Öfvers. af Vet. Akad. Förh. 1852.

komst i Värmland nästan det samma kan sägas, som om nyss nämnda dagfjäril. Af Ephemerider, som togos här, må nämnas *Ecdyurus volitans* EAT., af WALLENGREN ej känd såsom svensk, hvilken om kvällen den 29 dansade som myggor i stora mängder vid älven nere vid bruket samt framför allt en för både faunan och vetenskapen ny form, som jag benämnt *Arthroplea congener* n. gen. n. sp., hvilken synes tillhöra *Atopopus*-typen hos EATON¹ och är isynnerhet utmärkt genom de 5-ledade kopulationstängerna hos ♂, de korta lederna i bakbenens tarser samt vingarnes åderförlopp. Tyvärr påträffade jag endast 1 ex. (subimago, ♂) af djuret. — Vattenhåfven var naturligtvis under en väderlek sådan som den denna sommar rådande, hvilken ofta alldeles omöjliggjorde användningen af strykhåfven, både nu och under fortsättningen af resan i flitigt bruk, och utbytet af larvformer blef därför såväl här som å andra ställen i allmänhet ett rikligt. Den våta försommaren med dess rika nederbörd hade dock haft med sig, att stränderna af sjöar och andra vatten ofta förvandlats till riktiga moras, hvilkas beträdande ej sällan visade sig till och med förenadt med verklig lifsfara, och detta försvårade eller omöjliggjorde undersökningen af insektlifvet å sådana lokaler. Af larver, som derunder träffades, förtjänar särskildt nämnas en, till hvilken knyter sig ett stort intresse, enär den i afseende på trachégälarnes karakteristiska och enastående form m. m. öfverensstämmer med den af DE GEER² beskrifna och afbildade, men sedan ej återfunna larven till LINNÉ'S ännu i dag mystiska *Ephemera vespertina* och synes vara identisk med denna. Endast tvenne exemplar träffades, och som jag ej särskildt uppmärksammade desamma förr än efter hemkomsten till Lund vid en granskning under mikroskopet, kunde jag tyvärr ej genom verkställd kläckning af imago utröna släkte och art närmare. Att den icke kan vara larven till ofvan nämnda *Arthroplea*, är emellertid säkert. — De former, som i öfrigt insamlades här af Ephemerider och Plecopterer, kunna ej, synes mig, sägas gifva faunan någon mera alpin eller subalpin karaktär.

Då ingen annan form för insamling var möjlig på grund af det svåra regnandet, hemförde vi både nu och framdeles

¹ A. E. Eaton, A revisional Monograph of recent Ephemeridæ. Trans. Linn. Soc. of London. 1888 pag. 230 ff.

² Mémoires pour serv. à l'hist. d. insectes Tom. 2. Stockholm 1771, p. 646 och Pl. 17.

under resan i påsar mossa, trädbark, trädllavar, murken ved, träbitar o. dyl. för närmare undersökning, och flera Podurider m. m. erhöles visserligen på detta sätt, men allt var snart så genomblött, att ej ens dylikt djurlif mer stod att finna.

En iakttagelse, som jag flera gånger gjort i Värmland och som jag nu kom i tillfälle att förnya i skogarne här vid Lesjöfors, vill jag slutligen tillägga såsom ett litet bidrag till humlornas biologi. I (högre) granar sågos nämligen ofta humlor¹, stundom i mängd, flyga omkring och då och då sätta sig några ögonblick ute på kvistarna, vanligen vid basen af de ännu ljusgröna årsskotten, liksom om de här sökte någonting, men hvad detta är, har jag ej kunnat utröna; frömjöl är det i alla händelser icke, ty detta är för länge sedan utsläppt. Iakttagelsen i fråga, som jag ingenstädes sett omnämnd i litteraturen, kan göras både under torra och våta somrar.

Från Lesjöfors företogs den 28 juni en tur till det omkr. 1 mil norr därom belägna Råmen (Råmens bruk), men skörden blef på grund af ett våldsamt utbrytande oväder knappt nämnvärd.

Den 1 juli lämnade vi Lesjöfors och Värmland och drogo oss inåt Dalarna samt anlände på kvällen via Mora till Elfdalens kyrkoby, belägen i Österdalälvens floddal, omkr. 4 mil n. v. om Mora. Vi stannade här till den 5 juli, gynnade en dag af rätt godt och varmt väder, då insekterna i mängd voro i rörelse och relativt rikliga insamlingar gjordes; särskildt anmärkningsvärd var förekomsten af en helt liten, gulgrön Plecopter, *Isopteryx* sp., i stor myckenhet å björk, hallonbuskar m. m. — Vi fortsatte den 5 juli med skjuts till det omkr. 8 mil från Älfdalen belägna Särna, vid nedre ändan af Östra Dalälvens förnämsta källflod, Storån, hvarest vi uppehöllo oss till den 10 juli, då färden, fortfarande med skjuts, gick vidare till den nära 4 mil längre i nordväst ligande Idre kyrkby. Att vi nu voro komna upp i obygd, märktes bl. a. af svårigheterna, som här mötte att erhålla logi och än mer vivre, men erhöles vi till sist bäggedera hos småskollärrarinnan i byn (och hennes mor) fröken Bergström. Under de nära tre veckor, som vi tillbragte i vestra Dalarne,

¹ De arter, till hvilka iakttagelsen i fråga hänför sig, ha alltid varit *Bombus terrestris* och *pratorum*.

fortsatte väl samma kyliga och regniga väderlek, som följt oss hittills under resan, att hålla i sig, men särskildt i Idre gynnades vi dock till vår glädje flera dagar, än någonsin förut eller efteråt var fallet, af godt och soligt väder.

Nordvestra Dalarne erbjuder förvisso för både botanisten och zoologen och ej minst entomologen mycket af intresse, om än icke många sådana synas ha förrirat sig opp till dessa bygder. Oundersökta äro de dock icke alldeles i entomologiskt hänseende. Så hade redan år 1734 LINNÉ med sin bekanta »resesocietet», den s. k. societetas Reuterholmiano-Dalecarlica dragit fram denna samma väg genom Älfdalens, Särna och Idre socknar, och nästan jämnt 100 år senare, år 1836, besökte BOHEMAN, entomologen, då ännu kapten vid regementet, i speciellt entomologiskt syfte dessa samma trakter. Om något senare besök här af entomologer känner jag icke. Intresset, som knyter sig till denna landsända, finner geografiskt sedt sin förklaring i dess egenskap att representera Sveriges sydligaste egentliga fjällområde. Rundt om Idre och Särna byar resa sig nästan på alla sidor betydliga fjällmassiv med en höjd i allmänhet af omkr. 1200 meter, såsom Städjan, Gränjåsvåla, Fjätervåla och Nipfjället i norr, Storvätteshogna i väster samt Fulu,-Faxe-och Transtrandsfjällen såsom yttersta förposter i söder och sydväst. De lösa jordlagren utgöras här hufvudsakligen af sand och morängrus, och ödsliga, sterila tallskogar bekläda milsvida sträckor. Vegetationen företer för öfrigt i mycket en alpin karakter, men är, om man undantager sjelfva floddalarna, ganska torftig, särskildt kunde jag ej annat än frapperas af att finna, huru ytterligt mager den egentliga fjällfloran var, vid en jämförelse med floran å de lappländska och än mer många af de norska fjällen. Af fanerogamer, som iakttogos, kunna nämnas *Cornus suecica*, *Pulsatilla vernalis* (en form med ständigt *hvit*-hårigt svepe), *Pedicularis sceptrum carolinum*, *Rubus arcticus* och *Phleum alpinum* — samtliga dessa redan i Särna. Af egentliga fjällväxter såg jag, vid bestigningen af Gränjåsvåla och Städjan den 12 och 13 juli, endast *Alchemilla alpina*, *Phyllodoce coerulea*, *Arctostaphylos alpina* och *Azalea procumbens*, och fjällsluttningarna ofvan trädgränsen stodo i öfrigt till stor del beklädda med endast ljung (*Calluna vulg.*) och lavar, till största delen renlav, som gåfvo dem en egendomlig röd, resp. gråhvit färgton.

Att här till detta område får förläggas sydgränsen för många alpina insektarters utbredning i vårt land, blef jag i tillfälle att i flera fall konstatera. Så t. ex. beträffande humlorna, af hvilka både å Städjan och nere vid Idre by togos såväl *Bombus nivalis* DAHLB. och *lapponicus* F. som *B. agrorum* var. *arcticus* DAHLB., hvilka samtliga arter förut varit bekanta sydligast från de jämtländska fjällen, och jag håller för sannolikt, att äfven *alpinus* L., *mastrucatus* GERST. och *consobrinus* DAHLB. gå ned hit.¹ Å andra sidan tyckes i områdets södra delar gå nordgränsen (i väster) för många sydliga formers utbredning, ity jag vid Älfdalen tog i flera exemplar *Bombus sorocensis* F.,² som flög där på *Rubus idæus*. Detsamma kan sägas om flera både Coleoptera och Diptera.

Af Ephemericiderna lämnade insamlingarna här ett synnerligen intressant och äfven rikligt utbyte, såväl af larver som imagines, och de gifva i afseende på utbredningsförhållandena ett mycket bestämdt utslag i samma riktning som de förut nämnda grupperna. Jag återfann nämligen här ej mindre än fem af de, samtliga för faunan och vetenskapen nya, former, som jag år 1903 träffat under min resa i Lycksele Lappmark och som finnas omnämnda i min till K. Akademien afgifna berättelse öfver resan. Vid Idre by flög i rätt stor mängd *Remipalpus elegans* m. (= *Eatonia borealis* i nämnda reseberättelse), af hvilken jag äfven lyckades upptäcka larven, som är alldeles unik — inom hela insektvärlden existerar, såvidt jag känner, intet motsvarande — genom sina långa, fjäderlika, till simorgan ombildade maxillarpalper, hvilka i hvila läggas bakåt öfver kroppen. Af samma släkte träffade jag vid Älfdalen ett par exemplar af en annan, mindre, äfvenledes för vetenskapen ny art, *R. minor* m. Af *Parameletus chelifer* m. (= *Parameletus affinis* i 1903 års reseberättelse) tog jag vid Idre by samt vid Gränjäsullen vid foten af Städjan äfven larven, som är synnerligen utmärkt genom sina till saxklor omvandlade labialpalper, bildningar som eljes återfinnas endast hos larven af det i Amerika representerade Ephemericid-släktet *Baetisca*. Utbredda från Älfdalen till Idre förekommo vidare *Siphylurus Zetterstedti* m. och *spinus* m.

¹ *Bomb. mastrucatus* har jag ett år tagit t. o. m. i Värmland vid Arvika i tvenne ex., båda arbetare.

² För ifrågavarande art känner jag ingen nordligare lokal än denna.

samt den i meranämnda reseberättelse under släktet »*Ephemera* WALSH (nov. gen.?) nov. sp.» anförda formen, hvilken visat sig bilda typ för ett väl afgränsadt genus, som jag benämnt *Chitonophora*, utmärkt isynnerhet genom det i framhörnena i två starka armar utbildade mesosternum, frambenens bildning hos ♂ m. m.; arten tillåter jag mig kalla *Ch. Aurivillii*. Af detta sistnämnda släkte togs å samma ställen äfven en andra för vetenskapen ny och väl skild art, *Ch. mucronata* m.

Liksom LINNÉ i skildringen af sin resa genom dessa bygdar klagar öfver, huru jämmerligt skogarne här vansköttes så lägger man än i dag under färden Hållstugan—Särna—Idre, hvilken tillryggalägges till största delen genom myrmarker och ödsliga, sterila tallskogar, där icke ett löfträd på milslånga sträckor afbryter enformigheten, med ledsnad märke till den massa träd, som här få »ligga neder och ruttna bort, fast de till ved eller något annat kunde employeras». Dessa utgöras dels af s. k. vindfälle (kullblåsta träd), dels ock af öfveråriga, ofta riktiga jätteträd, som fått stå och bokstafliken ruttna ned. Säkerligen representerar detta till ingen nytta blifvande virke en årlig nationalförlust på milliontals kronor. Tilläggas må, att skogarne äro till öfvervägande del kronoskogar.

En annan iakttagelse, som man i sammanhang härmed under den enformiga färden genom dessa skogar har tillfälle att göra, gäller vedens anmärkningsvärda struktur å särskildt äldre tallar. Å sådana, ej sällan ännu på rot stående, »barkbara» träd framträder nämligen, ofta på ett synnerligen iögonfallande sätt, å vedens yta både å själfva stammen och å större grenar, ett dennas sönderfallande efter kortare — och då som allra skarpast och tydligast framträdande — eller längre spiraler, hvilka alltid visa sig vara *vänsterspiraler* — ett förhållande hvars förklaring jag icke känner, men som torde betingas af en motsvarande anordning af själfva vedelementen (trakeiderna) i trädet under tillväxten.

Den 16 juli på morgonen — temperaturen var då endast + 7° C — afreste vi från Idre och togo samma väg, som vi kommit, tillbaka öfver Särna och Hållstugan till Älfdalen samt lämnade Dalarne den 18 juli. Det kan måhända för tjäna nämnas, att under vårt senare uppehåll i Älfdalen det berättades för oss, att tvenne exemplar af Nunnan (*Lyman-*

tria Monacha L.) i dagarna hade af en skogvaktare anträf-fats vid Tennbyn, 3 mil väster om Älfdalens kyrkby i Älfdalens socken. Tiden tillät oss emellertid icke att utröna verkliga förhållandet, men exemplaren sades hafva väl passat in med afbildningar af denna fjärl.

På kvällen den 18 juli anlände vi via Orsa till Bollnäs i Hälsingland samt följande dag till Delsbo, där vi stannade till den 25 juli. Beläget, som Delsbo är, vida lägre än det på nästan samma breddgrad liggande Idre och där höglandet börjar öfvergå i slättbygd samt endast några få mil från Österhafvet, företer vegetationen här en långt sydligare prägel, och faunan synes härmed väsentligen harmoniera. Rena fjällformer lyste här så godt som fullständigt med sin från-varo: af humlornas grupp syntes af sådana icke en enda, och af aftonsländor blott en form, *Siphylurus spinosus* m. Där- emot träffades flera utprägladt sydliga former, såsom *Hep-tagenia sulphurea* MÜLL., hvilken jag icke känner från någon nordligare lokal, och den i min förra reseberättelse omnämnda, vackra, för faunan och vetenskapen nya *Siphylurus varie-gatus* o. a. Såsom känt har i afseende på många fjä-rilars utbredning nordgränsen konstaterats gå här i denna provins. Och det samma gäller bland andra om myrlejonslän-dan, som är känd att nordligast förekomma vid Delsbo och af hvilken vi äfven påträffade flera exemplar, nästan uteslu-tande larver. En ny rekryt för faunan och vetenskapen lyc-kades jag här öfverkomma, nämligen en liten *Ephemerella*, som jag benämnt *lactata*, som togs i två exemplar. Vädret var under så godt som hela tiden af vår vistelse här regnigt och kyligt, men något annat voro vi numera just icke vana vid.

Vid Ånge i Medelpad, hvarest vi uppehöllo oss från den 25 till 28 juli, företedde såväl flora som fauna nästan samma karaktär som vid Delsbo, om det än på ett och annat kunde märkas, att man var kommen fjällen närmare. Ingen fjäll-form bland humlorna och flera andra grupper syntes här till; den vanligast förekommande *Bombus*-arten var *lucorum* L., som flög med förkärlek, såsom vanligt, på blommorna af *Spiræa ulmaria*. Här sågos flygande den 27 juli äfven de första humlehannarne för året, tillhörande arterna *pratorum* och *hypnorum*. Af anmärkningsvärda Ephemerider, som togos här, äro att anteckna *Siphylurus variegatus* m. och framför

allt den för faunan nya *Metretopus norvegicus* EAT., som erhöles endast i två dåliga exemplar (imag. ♂).

Den 28 juli drogo vi oss inåt Jämtland, hvarest vi uppehölo oss den 28—29 juli i Östersund, den 29 juli—1 aug. i Oviksfjällen vid Bydalen, samt vid Åre den 2—5 aug. Vi hade längtat efter att få komma till dessa fjällbygder och med skäl väntat oss här en rik skörd, men tyvärr skulle den ogynnsamma väderleken följa oss äfven här och väsentligen gäcka våra förhoppningar. Några rätt goda fynd gjordes likvisst. Vid Bydalen fann jag sålunda *Siphylurus Zetterstedti* m. samt en, såsom det synes, för vetenskapen ny art af släktet *Leptophlebia*, som jag kallat *L. albitarsis*, hvarförutom en ganska riklig fångst gjordes af Plecopterer utefter ån (Storån) i den smala dalgången mellan fjällen Drommen och Västerfjället, hvarest Bydalen är belägen. Humlefaunan vid Bydalen representerades af *B. consobrinus*, *hortorum*, *terrestris*, *mastrucatus*, *hypnorum*, *scrimshiranus*, *pratorum* och *agrorum*, hvaremot hvarken *nivalis* eller *alpinus* syntes till, ej ens uppe på Drommen. Samma element sammansatte humlefaunan vid Åre och på Åreskutan och Mullfjället, men tillkommo här arterna *alpinus* och *lapponicus*; *nivalis* deremot sågs ej heller här. Vid Åre erhöles också relativt det bästa utbytet i öfrigt i Jämtland. Här återfann jag *Metretopus norvegicus*, men blott i 1 ex. (subim. ♀) och påträffade den för faunan nya *Ameletus inopinatus* EAT., men tyvärr äfvenledes endast i 1 ex. (subim., ♀).

På en förhoppning om ett snart omslag i vädret hade vi rest under hela tiden och fastän ständigt och ständigt på nytt gäckade härutinnan dock sökt hålla modet uppe och fullföljt vår resplan. Från Jämtland hade jag nu ämnat fortsätta färden något uppåt Ångermanland och eventuelt utsträcka den ända in i södra lappmarkerna, men den jämmerliga väderleken tvang mig att alldeles afstå härifrån. Sedan vi den 5 aug. på kvällen anländt till Bräcke, gick vår färd därföre följande morgon söderut, eskorterad af hållregn, åskblixtar och dunder . . . I Storvik sade jag farväl till min reskamrat och öfver Falun fortsatte jag sedan resan hem.

När man tager i betraktande, under hvilka särskildt ogynnsamma väderleksförhållanden denna resa blifvit företagen — under de nära 8 veckor som den varade, voro ej flera än 9 dagar fria från regn — kan jag ej annat än med förvåning

finna, att dess utbyte blifvit så relativt rikligt, som är fallet. Af Ephemerider har jag lyckats hemföra omkr. 800 ex, imagines (och subimagines) och 300—400 individer af larver. Af Plecopterer har resultatet blifvit något sämre eller omkr. 500 exemplar imagines, jämte ett mindre antal larver — Materialet af Ephemerider har jag i väsentliga delar bearbetat och kan såsom resultat af granskningen vid detta tillfälle framlägga, att jag genom resan lyckats föröka antalet från vårt land kända Ephemerider med ännu (åtminst.) 7 å 8 för faunan nya arter och af dessa äro alla utom 2 äfven nya för vetenskapen och 1 representerar tillika en ny släkttyp. Härtill kunna läggas de nya, förut okända larvformer, som upptäckts och hvarigenom uppfattningen af typen i flera fall kunnat skarpare fixeras.

En approximativ uppgift å antalet svenska arter af föreliggande grupp, såvidt de blifvit mig bekanta, torde till sist erbjuda sitt intresse. För WALLENGREN (anf. arb.) voro 8 (7) släkten med sammanlagdt 17 arter bekanta från vårt land. Till detta antal har jag genom mina undersökningar kunnat lägga 9 nya släkten, så att nu 16 genera äro kända såsom svenska och af dem äro 4 (*Chitonophora*, *Parameletus*, *Remipalpus* och *Arthroplea*) tillika nya för vetenskapen. Antalet arter har jag lyckats bringa upp till ungefär det tredubbla, hvarför antalet nu bekanta svenska species belöper sig till omkr. 50, af hvilka endast ett par och 20 varit förut beskrifna. För södra Sverige torde härmed det verkligen existerande antalet arter vara i det närmaste utforskadt, men för våra nordliga provinser återstår sannolikt ännu många former att lära känna — därpå tyda redan hän de icke få nya larvformer, som en senare närmare granskning af det under min lapska resa insamlade materialet bragt i dagen och som icke låta sig hänföra till några redan kända arter.

Anhållande att med aflämnandet af samlingar måtte få anstå, till dess bearbetningen af desamma kunnat slutföras, fullgör jag till sist en kär pligt, då jag till K. Akademien vördnadsfullt hembär min djupa tacksamhet för det förtroende, som visats mig genom det äfven för denna resa beviljade understödet.

Lund den 28 febr. 1908.